

A balkániság dicsérete

Balkán... Egy festőien szép, egyben feszültségekkel terhes táj a közvetlen szomszédságunkban. Sokat tudunk róla, hisz összeérünk. Királyaink, hadvezéreink és katonáink gyakran megfordultak arra. Volt idő, amikor menekültek áradatát fogadtuk be onnan tömegesen: például a török elől életüket s vagyonukat mentő szerb polgártársainkat, végig a Duna mentén Komáromig, azután Észak-Magyarországon Egerig, sőt Kárpátaljáig; *Apafi Mihály* fedelem idején pedig a Moldva irányából érkező örményeket Erdélyben. A balkáni népekkel közösen nyögtük a különböző birodalmak rabigáját. A magyar Szent Korona országaihoz tartozó Horvátországgal például nyolc évszázadon át társállami viszonyban éltünk. Az első világháború után magyarok milliói kerültek balkáni államok fennhatósága alá. Albániának még királynét is adtunk... Bőségesen van tehát közünk egymáshoz.

A népi és „magas” kultúránk az évszázadok során kölcsönösen hatottak egymásra: egyformán gazdagítva népzenei, néptánc-, népmese- és szokásvilágunkat, irodalmainkat, képzőművészeinket, az építészet formavilágát, a mezőgazdasági s az ipari kultúrát, meg még annyi mindent a hétköznapiinkban. Itt vannak közöttünk a háromszáz év előtti tokaji, kecskeméti görög kereskedők, a XIX. századi bolgárkertészek leszármazottai, az erdélyi, havasalföldi románok békési, bihari, fővárosi szórványai, akikből a hazai kultúra, tudomány, gazdaság, honvédelem jelesei emelkedtek ki. Közülük többen, nem egyszer mecénásként, a közös haza ügyeivel patrióta módon azonosulva, annak hírnevét öregbítve szol-

gálták mindannyiunk boldogulását. A mindenkori Magyarország területi, egyházi és kulturális autonómiát biztosított számukra.

A Balkánon nemzetek, nyelvek, hitvallások ötvöződnek. Négy indoeurópai nyelvcsalád – a szláv, a latin, a görög, az albán – s az ortodox görögkeleti, a római katolikus és a muzulmán vallás keveredik, hisz valamennyi nyelvcsalád vallásilag is megosztott. Az anyagi kultúra tekintetében jórészt az egykori birodalmak befolyásának a nyomait lelhetjük fel. A nemzetébredés után a maga területén többnyire hegemoniára törekedett valamelyik nyelv, ami máig tartó konfliktusok forrása. Mivel több irányban is jelentős migráció zajlott arrafelé, a ma már más etnikum által belakott tájra – a dicső múlt alapján formált –, történeti jogokra hivatkozó igények hasonló feszültségforrássá váltak, így nem véletlen az utóbbi másfél évszázad alatti balkáni háborúk sora...

Itt vagyunk tehát egymás testközeliségében, kevésbé jól hangzó kifejezéssel: kontaktzónák sokaságában, ami akár jótékony gazdagodásként is fölfogható. Ezt ismerte fel másfél évtizede a *Balkán Hangja Kulturális Egyesület*, amikor fesztivált kezdeményezett e sokszínűség megismertetésére. A mára térben és időben kiterjedté vált interetnikus rendezvénysorozat, kiváló alkalom a Magyarországon élő balkáni nemzetrészek kultúrájának bemutatására egymásnak, a többségnek, sőt a velünk együtt lélegző többi népnek is. A hagyományápolás, az értékörzés, az egymás tiszteletére nevelés nem csupán „árúvédejegy”, hanem komolyan gondolt és megvalósított lényege Balkán Hangja fesztiválsorozatnak.

A Balkán Hangja „Múlt és jövő a Balkánon” című fotókiállítás 2011. október 27-ei megnyitóján elhangzott beszéd.

Az *Önkéntesség Európai Évében* jóleső érzés hangsúlyozni, hogy Önök a munkájukat nonprofit módon, közhasznú egyesületként, önkéntes alapon folytatják, a szívüket, a szellemi néphagyományok terén szerzett virtuozitásukat, a tudásukat beleadva. Volt mire építsenek, hisz a hazai táncművelés hajnalától – a '70-es évektől – kezdve, egyidejűleg sajtótítottuk el a széki táncrend, a mezősi, a dunántúli meg a gyimesi táncok mellett a különböző déli szláv – horvát, szerb, makedón – népek kólóit, a méhkeréki román páros vagy éppen a görög körtáncot. A balkáni fúvós cigányzene is – nemcsak Emir *Kusturica* filmjei, hanem a *Markovićok* és más muzikusok gyakori vendégszereplése révén – egyre népszerűbb Magyarországon.

A fesztiválsorozat szerves része a fotópályázat, amelyet immár ötödikben írtak ki. A legjobbak jogos büszkeséggel vehetik át a díjakat, jelenhetnek meg az egyesület naptárjában. Az alkotások kiállítása eddig a budapesti rendezvény része volt, idén azonban külön programot szerveztek neki. Jó helyszínt választottak, hiszen a Budai Vigadó két intézményében régi hagyománya van a különböző fotópályázatoknak és a tárlatoknak, a népművészettel s a nemzetiségekkel való foglalkozás pedig szervesen hozzátartozik az e házban folyó mindennapi tevékenységhez.

Engedjék meg, hogy a Kárpát-medence nemzetiségeivel negyedik évtizede foglalkozó kulturális szakemberként gratuláljak a Balkán Hangja Kulturális Egyesületnek! Nemcsak a mai kiállításért, hanem összes célkitűzésük tiszteletre méltó voltáért, az 1996 óta megvalósított programjaikért, a színvonalas CD-ikért, de az olyan új kezdeményezéseik okán is, mint a „*Ki tud többet a Balkánról?*” című, internetes vetélkedő vagy a gyermekek számára készített interaktív zenés-táncos körutazás, a „*Balkán Hangocská*”. Szeretném átadni egyben a fővédnök, dr. *Latorcai Csaba* helyettes államtitkár úr, valamint a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatok Államtitkárságának az üdvözlését is.

Köszönöm a figyelmüket!

Dr. Székely András Bertalan

„Múlt és jövő a Balkánon”

Fődíj: *Egyed Ufó Zoltán*

Különdíjak:

Emberábrázolás kategóriában: *Tóth Zsuzsanna*

Életkép kategóriában: *Kerekes M. István*

Építészet kategóriában: *Ruprech Judit*

Kollekció kategóriában: *Munka Zsófia*

Munka Zsófia: Elmerülve

Egyed Ufó Zoltán: Digimánia 04 és 05

Kerekes M. István: Barátok

Ruprech Judit: Mostar

Tóth Zsuzsanna: A kávé

